

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/154/2008

PODZIAŁ KOMPETENCJI MIĘDZY PREZYDENTEM A PREMIEREM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

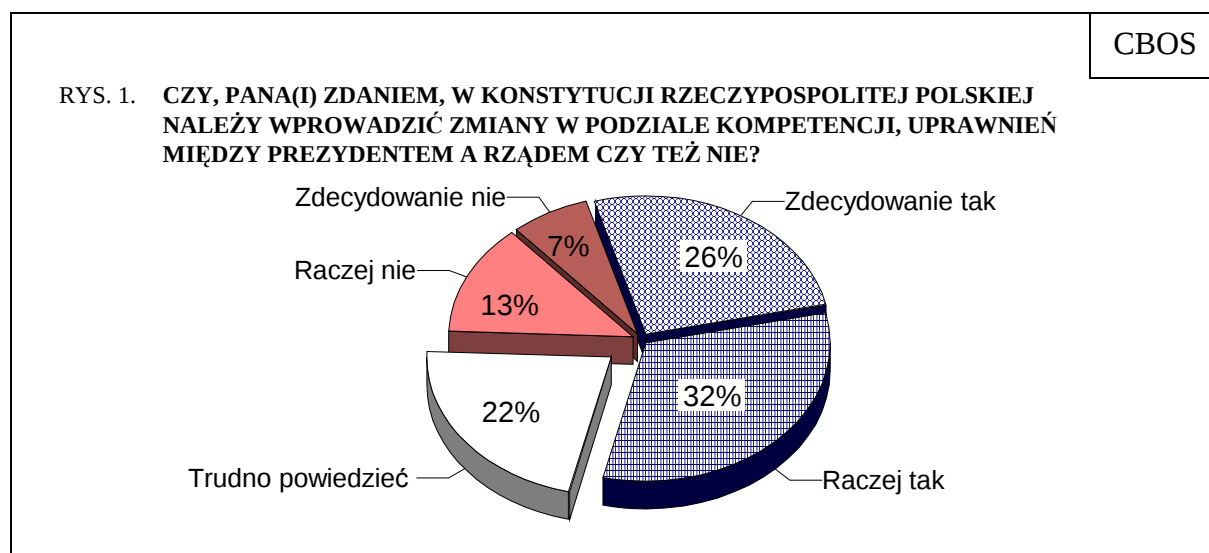

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

Podział kompetencji między prezydentem i rządem nie jest w polskiej konstytucji precyzyjnie określony. W efekcie harmonijne współdziałanie obu organów władzy wykonawczej, szczególnie gdy prezydent i rząd wywodzą się z różnych opcji politycznych, jest utrudnione i w znacznej mierze zależy od dobrej woli obu stron. Trwająca już niemal rok „kohabitacja” prezydenta Lecha Kaczyńskiego i rządu koalicji PO–PSL pokazuje, że woli do współpracy często brakuje, a oba ośrodki władzy raczej ze sobą rywalizują, niż współdziałają. Spory kompetencyjne między prezydentem i rządem są szczególnie widoczne w kształtowaniu polskiej polityki zagranicznej.

W związku z nieostrym podziałem konstytucyjnych uprawnień prezydenta i rządu premier Donald Tusk zadeklarował, że chciałby publicznej debaty na temat kompetencji obu organów władzy wykonawczej, a w przyszłości zmian w konstytucji. Pomysł ten zyskał przychylność opinii społecznej¹.

Większość Polaków (58%) uważa, że konstytucyjne zmiany w podziale uprawnień między prezydentem a rządem są potrzebne. Przeciwny ich wprowadzeniu jest co piąty badany (20%).

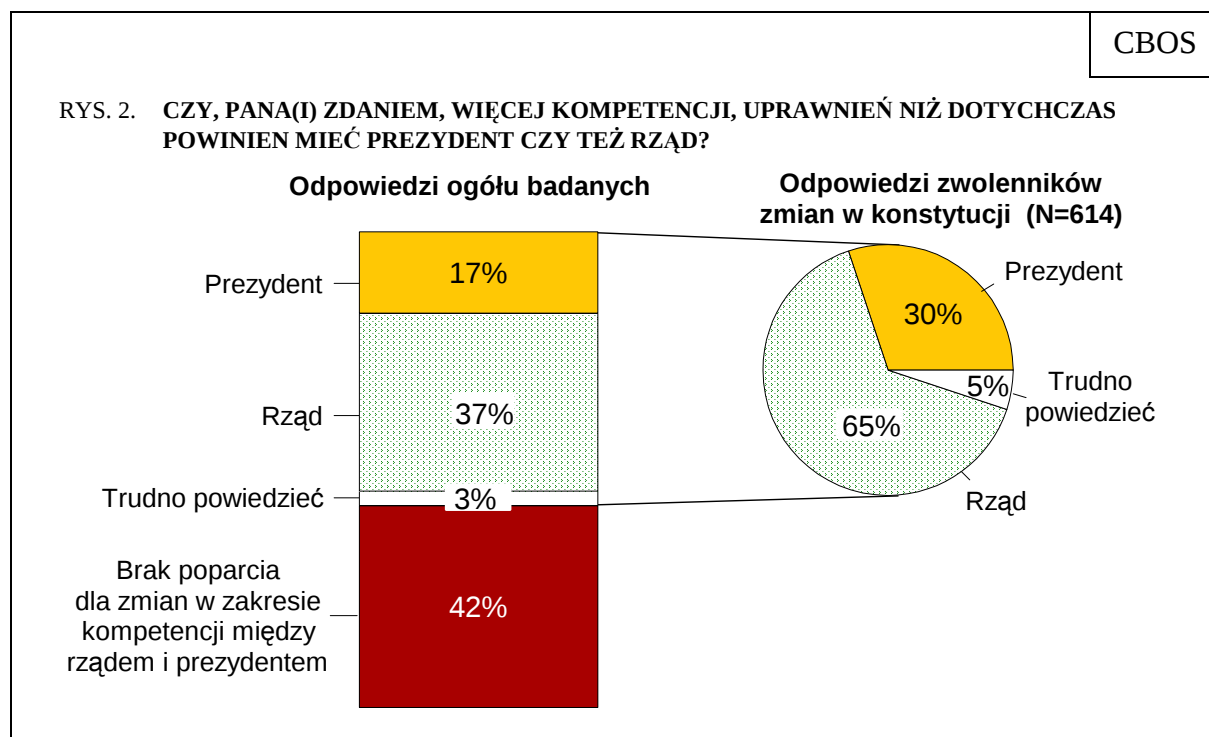
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (220) zrealizowano w dniach 5–9 września 2008 roku na liczącej 1070 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych więcej jest zwolenników niż przeciwników dokonania zmian w podziale kompetencji między głównymi organami władzy wykonawczej. Co ciekawe, za wprowadzeniem zmian opowiadają się sympatycy wszystkich partii politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym.

Tabela 1

Elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej należy wprowadzić zmiany w podziale kompetencji, uprawnień między prezydentem a rządem czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	68	23	9
SLD	65	19	16
PiS	60	26	14
PSL	54	27	19

Zwolennicy dokonania zmian w podziale kompetencji między oboma ośrodkami władzy najczęściej uważają, że więcej uprawnień niż dotychczas powinien mieć rząd. Za poszerzeniem kompetencji rządu opowiada się niemal dwie trzecie z nich (65%, co stanowi 37% ogółu ankietowanych). Wzmocnienie w konstytucji pozycji głowy państwa popiera 30% zwolenników wprowadzenia zmian w ustawie zasadniczej (tj. 17% ogółu badanych).

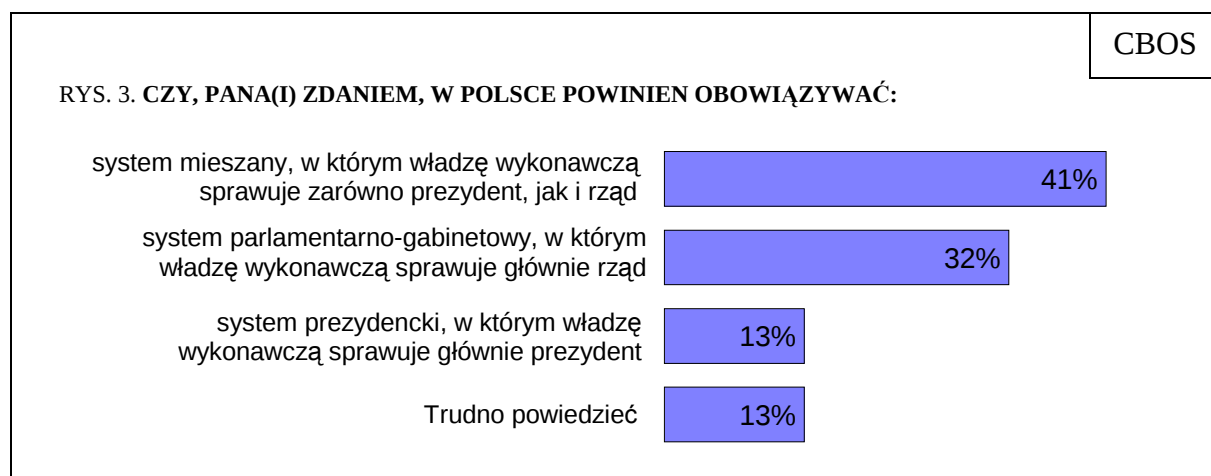

Opinie w tej kwestii zależą w dużej mierze od identyfikacji politycznych i partyjnych respondentów. Za poszerzeniem konstytucyjnych uprawnień rządu opowiadają się na ogół potencjalni wyborcy PO i SLD. Za przyznaniem prezydentowi większych niż obecnie prerogatyw najczęściej optują zwolennicy PiS. Podzieleni w opiniach na ten temat są sympatycy PSL, którzy niemal równie często popierają zwiększenie kompetencji rządu, co prezydenta.

Tabela 2

Elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, więcej kompetencji, uprawnień niż dotychczas powinien mieć prezydent czy też rząd?			
	Prezydent	Rząd	Trudno powiedzieć	Brak poparcia dla zmian w zakresie kompetencji między rządem i prezydentem
	w procentach			
PiS	38	18	4	40
PSL	27	25	2	46
PO	10	53	4	32
SLD	4	57	4	35

Wszystkich respondentów, niezależnie od ich poglądów na temat potrzeby zmian w zakresie konstytucyjnych uprawnień głowy państwa i rządu, zapytaliśmy o najlepszy dla Polski – ich zdaniem – model relacji między głównymi organami władzy politycznej. Okazuje się, że największa grupa badanych zalicza się do zwolenników systemu, w którym władzę wykonawczą sprawuje zarówno rząd, jak i prezydent. Pozostali uważają na ogół, że w Polsce powinien obowiązywać system parlamentarno-gabinetowy. Stosunkowo najmniej zwolenników ma w naszym kraju system prezydencki.

Opinie w tej kwestii także zależą od sympatii partyjnych badanych. System, w którym władza wykonawcza jest podzielona między rząd i prezydenta, preferuje większość zwolenników PiS i PSL. Sympatycy PiS wyróżniają się przy tym stosunkowo dużym poparciem dla modelu prezydenckiego, w którym to władzę wykonawczą sprawuje przede wszystkim głowa państwa. Z kolei system parlamentarno-gabinetowy ma swoich zwolenników głównie w elektoratach PO i SLD.

Tabela 3

Elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce powinien obowiązywać:			
	system prezydencki, w którym władzę wykonawczą sprawuje głównie prezydent	system parlamentarno-gabinetowy, w którym władzę wykonawczą sprawuje głównie rząd	system mieszany, w którym władzę wykonawczą sprawuje zarówno prezydent, jak i rząd	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	27	14	53	6
PSL	6	21	60	14
PO	8	49	38	4
SLD	2	53	38	7

Polacy deklarują, że chcą zmian w zakresie uprawnień rządu i prezydenta, przy czym częściej opowiadają się za przyznaniem większych prerogatyw rządowi niż głowie państwa. Z drugiej jednak strony przeważająca grupa preferuje taki model relacji między głównymi instytucjami politycznymi, w którym władzę wykonawczą sprawuje zarówno rząd, jak i prezydent, a więc model zakładający konieczność współpracy między oboma organami władzy. Mimo iż doświadczenia ostatnich kilkunastu lat (także z okresu obowiązywania „małej konstytucji” i prezydentury Lecha Wałęsy) wskazują, że współpraca rządu z prezydentem nie zawsze układa się harmonijnie, Polacy nie są skłonni do oddania pełni lub niemal pełni władzy wykonawczej tylko jednemu ośrodkowi.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej należy wprowadzić zmiany w podziale kompetencji, uprawnień między prezydentem a rządem czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		58	20	22	1067
Płeć	Mężczyźni	62	22	16	488
	Kobiety	54	19	27	579
Wiek	18-24 lata	51	28	22	169
	25-34	62	16	22	188
	35-44	62	20	18	150
	45-54	61	20	18	174
	55-64	60	23	17	179
	65 lat i więcej	51	16	33	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	21	29	397
	Miasto do 20 tys.	62	19	19	144
	20-100 tys.	60	19	22	209
	101-500 tys.	65	19	16	166
	501 tys. i więcej mieszk.	63	21	16	151
Wykształcenie	Podstawowe	48	21	31	313
	Zasadnicze zawodowe	60	20	20	264
	Średnie	59	21	20	357
	Wyższe	72	18	11	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	70	19	11	84
	Prac.umysł.niż.szczebła	64	20	16	94
	Pracownicy fiz. - umysł.	71	10	19	65
	Robotnicy wykwalifikowani	65	20	16	151
	Robotnicy niewykwalifik.	48	26	26	54
	Rolnicy	44	20	37	56
	Pracujący na własny rach.	60	9	31	31
Bierni zawodowo	Renciści	51	24	25	89
	Emeryci	57	17	26	219
	Uczniowie i studenci	47	33	20	86
	Bezrobotni	48	27	25	73
	Gospodynie domowe i inni	57	17	26	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	16	15	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	23	12	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	20	20	225
	prywatnym gosp. rolnym	51	18	31	54
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	61	13	26	36
	301-500	62	20	18	133
	501-900	57	22	22	191
	901-1200	66	16	18	123
	Powyżej 1200 zł	63	23	14	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	20	25	218
	Średnie	58	16	26	433
	Dobre	58	25	16	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	47	33	20	58
	Raz w tygodniu	57	21	22	507
	1-2 razy w miesiącu	57	19	23	192
	Kilka razy w roku	62	16	22	204
	W ogóle nie uczestniczy	59	22	19	107
Poglądy polityczne	Lewica	66	20	14	146
	Centrum	60	18	23	366
	Prawica	63	24	13	363
	Trudno powiedzieć	37	19	44	193

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, więcej kompetencji, uprawnień niż dotychczas powinien mieć prezydent czy też rząd?			Liczba osób
		Prezydent	Rząd	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		30	65	5	614
Płeć	Mężczyźni	29	67	4	302
	Kobiety	32	62	6	312
Wiek	18-24 lata	28	69	3	86
	25-34	29	70	1	116
	35-44	27	68	4	92
	45-54	23	68	9	107
	55-64	36	57	7	108
	65 lat i więcej	37	57	6	105
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	60	4	198
	Miasto do 20 tys.	27	69	4	90
	20-100 tys.	26	68	6	125
	101-500 tys.	21	74	5	107
	501 tys. i więcej mieszk.	36	57	6	95
Wykształcenie	Podstawowe	40	53	7	151
	Zasadnicze zawodowe	28	67	4	157
	Średnie	29	68	3	211
	Wyższe	20	72	7	95
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	23	69	8	59
	Prac. umysł. niż. szczebla	19	75	6	60
	Pracownicy fiz.- umysł.	32	68		46
	Robotnicy wykwalifikowani	33	63	4	97
	Robotnicy niewykwalifik.	33	57	10	26
	Rolnicy	36	60	4	24
	Pracujący na własny rach.	24	76		19
Bierni zawodowo	Renciści	39	54	7	45
	Emeryci	33	64	3	125
	Uczniowie i studenci	36	58	6	41
	Bezrobotni	27	67	6	35
	Gospodynie domowe i inni	26	64	10	37
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	64	8	108
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	74	2	51
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	70	1	134
	prywatnym gosp. rolnym	36	60	4	28
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	32	68		22
	301-500	30	66	4	83
	501-900	32	64	4	108
	901-1200	35	63	2	81
	Powyżej 1200 zł	23	70	6	112
Ocena własnych war. mater.	Złe	38	57	5	119
	Średnie	31	63	6	253
	Dobre	26	70	4	242
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	49		27
	Raz w tygodniu	34	61	5	289
	1-2 razy w miesiącu	24	73	4	110
	Kilka razy w roku	28	68	4	125
	W ogóle nie uczestniczy	20	69	11	63
Poglądy polityczne	Lewica	22	74	4	97
	Centrum	22	72	6	218
	Prawica	38	59	3	229
	Trudno powiedzieć	41	49	10	70

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce powinien obowiązywać:				Liczba osób
		system prezydencki, w którym władzę wykonawczą sprawuje głównie prezydent	system parlamentarno-gabinetowy, w którym władzę wykonawczą sprawuje głównie rząd	system mieszany, w którym władzę wykonawczą sprawuje zarówno prezydent, jak i rząd	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		13	32	41	13	1064
Płeć	Mężczyźni	16	39	36	9	486
	Kobiety	11	27	46	17	578
Wiek	18-24 lata	11	31	47	11	169
	25-34	19	31	38	13	190
	35-44	9	35	46	9	150
	45-54	9	36	46	9	173
	55-64	18	34	38	10	177
	65 lat i więcej	11	29	36	24	206
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	28	41	20	396
	Miasto do 20 tys.	14	40	37	10	144
	20-100 tys.	17	33	39	11	208
	101-500 tys.	12	36	43	9	165
	501 tys. i więcej mieszk.	11	32	50	8	151
Wykształcenie	Podstawowe	13	25	40	21	310
	Zasadnicze zawodowe	13	33	41	13	263
	Średnie	13	36	42	10	358
	Wyższe	12	39	44	4	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	14	46	37	3	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	12	32	50	7	93
	Pracownicy fiz. - umysł.	15	39	40	7	65
	Robotnicy wykwalifikowani	15	36	39	10	151
	Robotnicy niewykwalifik.	14	26	40	20	54
	Rolnicy	6	30	44	20	55
	Pracujący na własny rach.	11	27	48	14	31
Bierni zawodowo	Renciści	24	18	40	18	88
	Emeryci	11	32	39	18	219
	Uczniowie i studenci	13	32	46	9	86
	Bezrobotni	9	31	42	18	73
	Gospodynie domowe i inni	9	32	41	18	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	37	46	7	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	18	37	40	5	79
	sekt. prywat. poza rolnict.	14	32	42	11	224
	prywatnym gosp. rolnym	5	32	50	12	54
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	14	21	50	15	37
	301-500	12	28	49	11	132
	501-900	11	31	44	14	191
	901-1200	13	33	41	12	122
	Powyżej 1200 zł	13	38	43	5	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	34	37	15	214
	Średnie	12	28	42	18	434
	Dobre	14	36	43	7	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	28	50	12	59
	Raz w tygodniu	13	32	41	14	507
	1-2 razy w miesiącu	18	30	37	14	191
	Kilka razy w roku	9	33	47	10	201
	W ogóle nie uczestniczy	12	39	35	13	107
Poglądy polityczne	Lewica	12	47	35	6	146
	Centrum	10	36	41	13	366
	Prawica	17	30	45	7	361
	Trudno powiedzieć	10	18	40	32	192